

POHJOIS-KARJALAN KÄRÄJÄOIKEUS

TOIMINTAKERTOMUS

2021

Kuva: Leena Tahvanainen

1 SISÄLLYSLUETTELO

2	LAAMANNIN KATSAUS	3
3	YLEISTÄ	6
4	HENKILÖSTÖ JA TOIMINTAMENOT	7
4.1	Henkilökunta	7
4.2	Henkilökunnan ikärakenne vuoden 2021 lopussa	7
4.3	Lautamiehet	7
4.4	Käräjäoikeuden toimintamenot ja taloudellisuus	8
5	ORGANISAATIO	9
6	TOIMITILAT	11
7	LAINKÄYTTÖTOIMINTA JA TULOKSELLISUUS	19
7.1	Saapuneet ja ratkaistut asiat vuosina 2017–2021	19
7.2	Käsittelyajat	20
7.3	Haastemiesten suorittamat tiedoksiannot	20

2 LAAMANNIN KATSAUS

Toimintavuosi 2021 jää historiaan toisena peräkkäisenä vuotena, jonka aikana koronapandemia vaikutti leimallisesti käräjäoikeuden toiminnan järjestämiseen. Myös henkilövaihdokset ja niistä seuraavan perehdyttämisen tarve näyttivät lopullisesti vakiintuvan 'uudeksi normaaliksi' Pohjois-Karjalassakin.

Toiminnan turvaaminen, jatkuvuus ja tuloksellisuus

Käräjäoikeuksissa asiat ratkeavat suurelta osin suullisen käsittelyn perusteella. Koronan tapaiset ilmiöt vaikuttavat sen vuoksi tuomioistuimissa herkimmin juuri käräjäoikeuksiin. Pohjois-Karjalan käräjäoikeudessa jatkettiin toimintavuonna istuntojen ja muun toiminnan järjestämistä niin, että työskentely olisi turvallista niin henkilökunnalle kuin kaikille muillekin oikeudenkäynnin osapuolille. Terveysturvallisuuden vastuuviranomaisten ohjeita ja suosituksia seurattiin ja noudatettiin huolellisesti. Istuntoja jouduttiin ymmärrettävästi lukuisissa tapauksissa peruuttamaan ja lykkäämään, mistä on aiheutunut sekä ylimääräistä työtä että käsittelyaikojen pidentymistä eri jutturyhmissä.

Erilaisista hankaluuksista huolimatta käräjäoikeus onnistui perustehtävässään siinä mielessä erittäin hyvin, että juttuja kyettiin ratkomaan käytännössä sama määrä – noin 3.800 – kuin uusia juttuja tuli toimintavuoden aikana vireille. Vireillä olevien rikosasioiden määrää kyettiin jopa jonkin verran purkamaan, kun taas riita- ja hakemusasioiden kokonaismäärä kasvoi vastaavan verran. Ratkaistujen asioiden käsittelyajat olivat eri asiaryhmissä pääosin edelleen lyhyemmät kuin kaikissa käräjäoikeuksissa keskimäärin.

Käräjäoikeuden henkilökunta jatkoi laajamittaista etätyöskentelyä käytännössä koko toimintavuoden ajan. Kokemukset etätyöstä ja sen hyödyistä ovat olleet voittopuolisesti myönteisiä. Kansliavirkkamiesten kanssa tehtäviä etätyösopimuksia voitiinkin niiden kokemusten pohjalta päivittää oikeasuhtaisen etätyömahdollisuuden paaluttamiseksi normaalioloihin palaamista varten.

Henkilökunta ja sen vaihtuvuus

Laamanni Tuija Turpeinen selosti jo edellisen vuoden toimintakertomuksessa henkilökunnan kiivasta vaihtumista eläkkeelle jäämisiin ja muihin syihin pohjautuen. Jotakuinkin sama tahti jatkui vuonna 2021, jonka aikana vakinaisen virka täytettiin tai virantäyttöä koskeva menettely ainakin aloitettiin seitsemän kertaa. Sen lisäksi täytettävänä oli pitkin vuotta koko joukko eriperusteisia määräaikaista virkasuhteita. Myös laamannin henkilö ehti vaihtua kaksikin kertaa, kun laamanni Turpeinen jäätyä 1.3.2021 alkaen virkavapaalle osaston johtaja Juha Tykkyläinen hoiti virkaa ensin hakumenettelyn ajan ja allekirjoittanut nimitettiin 1.8.2021 lukien hoitamaan sitä Turpeisen virkavapauden ajaksi. Tätä toimintakertomusta laadittaessa tiedetään sekin, että Turpeinen jatkaa korkeimmassa oikeudessa 1.9.2022 lukien vakinaisena oikeusneuvoksena ja että laamannin virka täytetään sen vuoksi uudelleen enintään seitsenvuotiseksi kaudeksi viimeistään alkuvuonna 2023.

Aikanaan pohjoiskarjalaisissa tuomiokunnissa ja sittemmin vuonna 2010 yhdistyneessä Pohjois-Karjalan käräjäoikeudessa oli pitkään totuttu työskentelemään varsin kiinteän ja muuttumattoman henkilökunnan voimin. Tässä oli luonnollisesti omat etunsa. Nyt vaikuttaa siltä, etteivät sellaiset ajat enää palaa vaan muutoksesta on tullut pysyvää myös henkilökunnan suhteen. Käräjäoikeudessa työskentelevät ovat

ottaneet uusia työtovereita vastaan vilpittömän ennakkoluulottomasti ja lämpimästi, minkä olen itsekkin saanut ilokseni kokea. Työvoiman liikkuvuus ja vaihtuvuus korostavat kuitenkin jokaisen rekrytoinnin ja perehdytyksen onnistumisen tärkeyttä sekä edellyttävät vielä jatkossakin parhaiden perehdyttämiskäytäntöjen hiomista ja yhdenmukaistamista. Oman haasteensa näyttää rekrytointeihin tuovan hakijoiden määrä, joka on jäänyt joissakin tapauksissa varsin vähäiseksi.

Työhyvinvointi ja yhteistoiminta

Samoin kuin muualla työelämässä, pitkät koronapandemian ja laajamittaisen etätyöskentelyn täyttämät kuukaudet olivat kasvattaneet patoutuvaa tarvetta työkavereiden näkemiseen ja virkistystoimintaan, joka palauttaisi nuutumaan päin ollutta työhyvinvointia. Ulkoillen ja pelaillen toteutettu virkistys onnistui käräjäoikeudessa jo kesäkuussa, mutta mahdollisuutta sisätiloissa tapahtuvaan kokoontumiseen oli odotettava aivan loppuvuoteen saakka. Edes Suomeen rantautunut omikron-variantti ei lopulta ehtinyt pilata pikkujoulujuhlaa, joka onnistuttiin järjestämään turvallisesti joulukuun alussa.

Marraskuun lopulla kyettiin yhden väli vuoden jälkeen järjestämään myös Pohjois-Karjalan oikeudenhoidossa perinteinen Yhteistoimintapäivä. Käräjäoikeuden suurimpaan istuntosaliin kokoontui aamupäiväksi käräjäoikeuden ja sen sidosryhmien sihteereitä sekä iltapäiväksi suuri joukko lakimiehiä käräjäoikeudesta, poliisi- ja syyttäjälaitoksista, oikeusapu-, asianajo- ja lakiasiantuntijoita sekä edunvalvonnan, ulosoton ja Siun soten piiristä. Päivän aikana kuultiin jälleen hyödyllisiä alustuksia erilaisista uudistuksista sekä käytiin hedelmällistä keskustelua esitutkintaan ja oikeudenkäynteihin liittyvän yhteistyön kehittämisestä. Kiitos kaikille tapahtumaa järjestäneille ja siihen osallistuneille!

Uusien tietojärjestelmien esiinmarssi

Pitkään valmisteltu tietojärjestelmähanke AIPA eteni toimintavuonna jälleen yhden merkittävän askeleen eteenpäin, kun käräjäoikeudet alkoivat keväällä käsitellä AIPA:ssa uusia laajoja riita-asioita. Tämän vaiheen käyttöönotto itsessään sujui omassa käräjäoikeudessamme varsin mallikkaasti, mihin myötävaikuttivat henkilökunnan aikaisemmat käyttökokemukset AIPA:ssa käsittelyistä hakemusasioista sekä suuremmissa kuvassa se, että käräjäoikeudessa oli valmistauduttu ja siirrytty lainkäyttöasioiden digitaaliseen käsittelyyn ansiokkaan etupainotteisesti jo aikaisempien vuosien kuluessa sekä kehitetty digitaalista menettelyä tukevia toimintatapoja. Näin ollen itse AIPA-sovellus ei ole merkinnyt niin suurta muutosta kuin olisi ollut siirtyminen AIPA:n käyttöön suoraan perinteisestä paperisiin asiakirjoihin nojautuvasta työskentelystä. AIPA:ssa käsiteltävien asioiden asiakirjoja päästiin syksyllä 2021 siirtämään järjestelmää hyödyntäen myös hovioikeuteen niissä tapauksissa, joissa ratkaisuihin haettiin muutosta. Viimeisimmän käräjäoikeuksia koskevan AIPA-laajennuksen rikosasioihin odotetaan tapahtuvan loppuvuonna 2022.

Myös muut kuin lainkäyttöasiat eli tuomioistuinten hallinnolliset asiat saavat pian oman nykyaikaisen asiakirjahallinta- ja asiankäsittelyjärjestelmänsä. Tätä koskeva koko oikeusministeriön hallinnonalan kattava Hilda-hanke eteni loppukesästä 2021 käräjäoikeuksiin, jotka aloittivat oman vuoden kestävänsä käyttöönottoprojektinsa. Vaikka Hilda-järjestelmässä, toisin kuin AIPA:ssa, on kysymys pohjimmiltaan valmiista tuotteesta, toiminnanmuutoksen suunnittelu ja erilaiset siihen liittyvät määräykset ym. valmistelutoimet ovat edellyttäneet projektiin osallistuvilta entistäkin pitemmälle menevää venymistä.

Lopuksi

Esitän käräjäoikeuden koko henkilökunnalle lämpimät kiitokset ahkeruudesta, periksiantamattomuudesta ja jaksamisesta toimintavuonna 2021. Vuosi oli kaiken kaikkiaan vaikea ja haasteita on edessämme

edelleenkin, mutta kaikkea ammattitaitoamme hyödyntäen ja yhteen hiileen puhaltaen voimme suhtautua tulevaisuuteen luottavaisesti.

Tommi Vuorialho
ma. laamanni

3 YLEISTÄ

Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden tuomiopiiri käsittää koko Pohjois-Karjalan maakunnan. Käräjäoikeuden kanslia sijaitsee Joensuussa. Istuntoja pidetään Joensuun lisäksi myös Nurmeksessa.

Väestöpohja oli vuoden 2021 lopussa 163.286 asukasta.

Käräjäoikeuksien verkostouudistuksella käräjäoikeuksien määrä väheni 1.1.2019 lukien 27 käräjäoikeudesta kahteenkymmeneen. Verkostouudistuksessa Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden asema itsenäisenä toimijana säilyi ja käräjäoikeus jatkoi toimintaansa oikeusturvan jakajana lähellä Pohjois-Karjalan maakunnan ihmisiä. Maakuntajaon muutoksessa 1.1.2021 Heinävesi siirtyi Etelä-Savon käräjäoikeuden tuomiopiiristä Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden tuomiopiiriin.

4 HENKILÖSTÖ JA TOIMINTAMENOT

4.1 HENKILÖKUNTA

Vuoden 2021 lopussa käräjäoikeudessa oli 42 vakinaista virkaa. Virkarakenne oli seuraava:

- laamanni
- 10 kärjätuomaria
- 3 kärjänotaaria
- hallintosihteeri
- 20 kärjäsihteeriä
- 7 haastemiestä

Lisäksi Itä-Suomen yliopiston neljä korkeakouluharjoittelijaa suoritti oikeustieteen opintoihinsa liittyvän harjoittelun käräjäoikeudessa.

4.2 HENKILÖKUNNAN IKÄRAKENNE VUODEN 2021 LOPUSSA

Ikäryhmä	Henkilöä	%	Miehiä	%	Naisia	%
Alle 35 v.	13	28	8	18	5	11
35-44	8	18	1	2	7	15
45-54	12	26	4	9	8	17
Yli 55	13	28	6	13	7	15
Yhteensä	46	100	19	42	27	58

Henkilökunnan keski-ikä on 45,7 vuotta.

4.3 LAUTAMIEHET

Vuonna 2021 Pohjois-Karjalan käräjäoikeudessa on toiminut 43 lautamiestä. Heidät on valittu käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvista 13 kaupungista ja kunnista seuraavasti:

- Ilomantsi 2
- Joensuu 15
- Juuka 2
- Kitee 4
- Kontiolahti 2

- Outokumpu 2
- Lieksa 2
- Liperi 2
- Nurmes 4
- Polvijärvi 2
- Rääkkylä 2
- Tohmajärvi 2
- Heinävesi 2

Valtimon kunta yhdistyi Nurmeksen kaupunkiin vuoden 2020 alussa. Kuntaliitoksen myötä Valtimon kunnasta valitut kaksi lautamiestä siirtyivät Nurmeksen lautamiehiksi. Heinäveden kunta siirtyi Pohjois-Karjalan kärjäoikeuden tuomiopiiriin vuoden 2021 alussa.

Vuoden 2019 alussa tuli voimaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 6 §:n muutos, jonka mukaan rikosasiassa kärjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja, jos mistään syytteessä tarkoitettusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin vankeutta enintään neljä vuotta. Muutoksen myötä huomattava osa lautakuntaistunnoista koski vangittuna olleiden vastaajien rikosasioita, jotka on käsiteltävä kärjäoikeudessa kahden viikon kuluessa asian vireille tulosta. Osallistumismahdollisuus näin lyhyellä varoitusaajalla on osoittautunut monelle lautamiehelle vaikeaksi järjestää.

Lautakuntaistuntopäiviä oli vuonna 2021 Joensuussa 75 (vuonna 2020: 75) ja Nurmeksessa 2 (vuonna 2020: 3).

Yksittäisen lautamiehen istuntopäivien määrä vaihteli 1–8 istuntopäivään riippuen lautamiehen mahdollisuudesta osallistua istuntoihin sekä siitä montako istuntopäivää yksittäisen rikosasian käsittelyyn kului.

4.4 KÄRJÄOIKEUDEN TOIMINTAMENOT JA TALOUDELLISUUS

Tuomioistuinvirasto (aloitti toimintansa 1.1.2020) on Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva itsenäinen keskusvirasto, joka huolehtii kaikkien tuomioistuinten keskushallintotehtävistä, tekee oikeusministeriölle ehdotuksen tuomioistuinten toimintamäärärahoista sekä päättää määrärahojen jakamisesta tuomioistuimille hyväksytyin talousarvion mukaisesti.

Kärjäoikeuden toimintamenot vuonna 2021 olivat 3 219 763 euroa. Vuonna 2020 vastaava luku oli 3 108 805 euroa.

Kärjäoikeuden taloudellisuusluku oli 729 vuonna 2021 ja vuonna 2020 se oli 714. Koko maan keskimääräinen taloudellisuus vuonna 2021 oli 647. Taloudellisuus tarkoittaa yhden painotetun ratkaisun hintaa. Toimintaa voidaan pitää sitä taloudellisempänä, mitä vähäisemmillä kustannuksilla suorite saadaan aikaan.

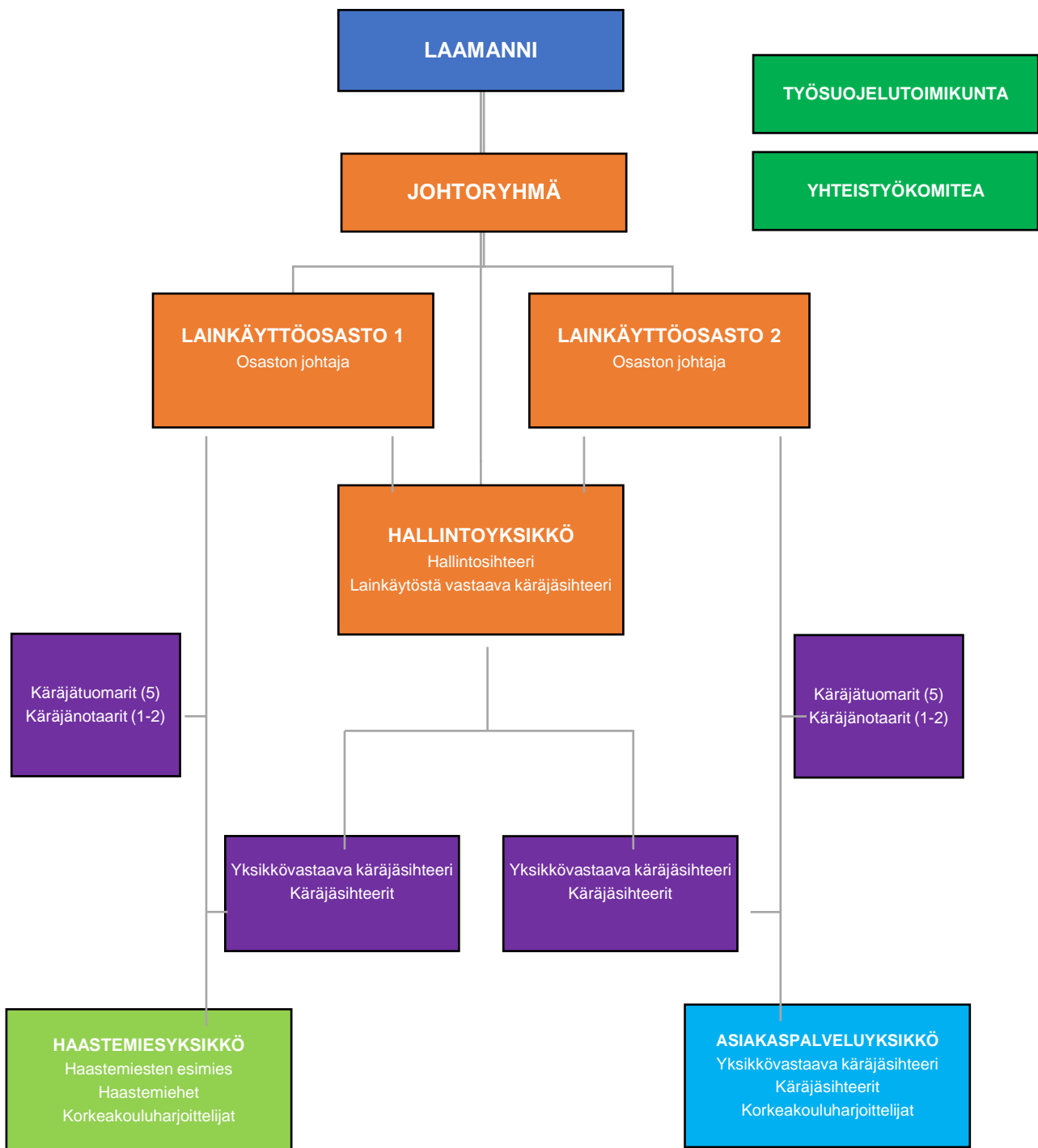
5 ORGANISAATIO

Käräjäoikeuden toimintaa johtaa ja sen tuloksellisuudesta vastaa laamanni. Laamannin apuna toimii johtoryhmä, johon kuuluvat jäseninä laamanni ja osaston johtajat.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus käsittelee riita-, rikos- ja hakemusasioita. Lainkäyttö on jaettu kahteen osastoon, joista toinen on erikoistunut yhtiöoikeuteen, talousrikosasioihin sekä insolvenssiasioihin ja toinen lapsi- ja perheoikeuteen sekä lapsiin kohdistuviin rikosasioihin ja seksuaalirikoksiin. Molemmat osastot käsittelevät lisäksi muita tavanomaisia riita-, rikos- ja hakemusasioita. Osaston johtajina toimivat kaksi käräjätuomaria johtavat lainkäyttöosastojen toimintaa. Kummallakin lainkäyttöosastolla on lähiesimies, joka ohjaa käräjäsihteerien toimintaa.

Lisäksi käräjäoikeudessa on haastemiesyksikkö, joka toimii 1. lainkäyttöosaston osaston johtajan alaisuudessa sekä asiakaspalveluyksikkö, joka toimii 2. lainkäyttöosaston osaston johtajan alaisuudessa. Erillinen summaaristen- ja hakemusasioiden yksikkö lakkautettiin riidattomien velkomusasioiden siirryttyä syyskuun 2019 alusta Kymenlaakson käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Yksiköiden toimintaa johtavat lähiesimiehet.

LAINKÄYTTÖOSASTO 1

Erikoistumisalueet

- työ-, tasa-arvo- ja syrjintäriidat
- osake- ja asunto-osakeyhtiöasiat
- konkurssiasiat
- velkajärjestelyt
- talousrikokset
- työ-, tasa-arvo- ja syrjintärikokset

LAINKÄYTTÖOSASTO 2

Erikoistumisalueet

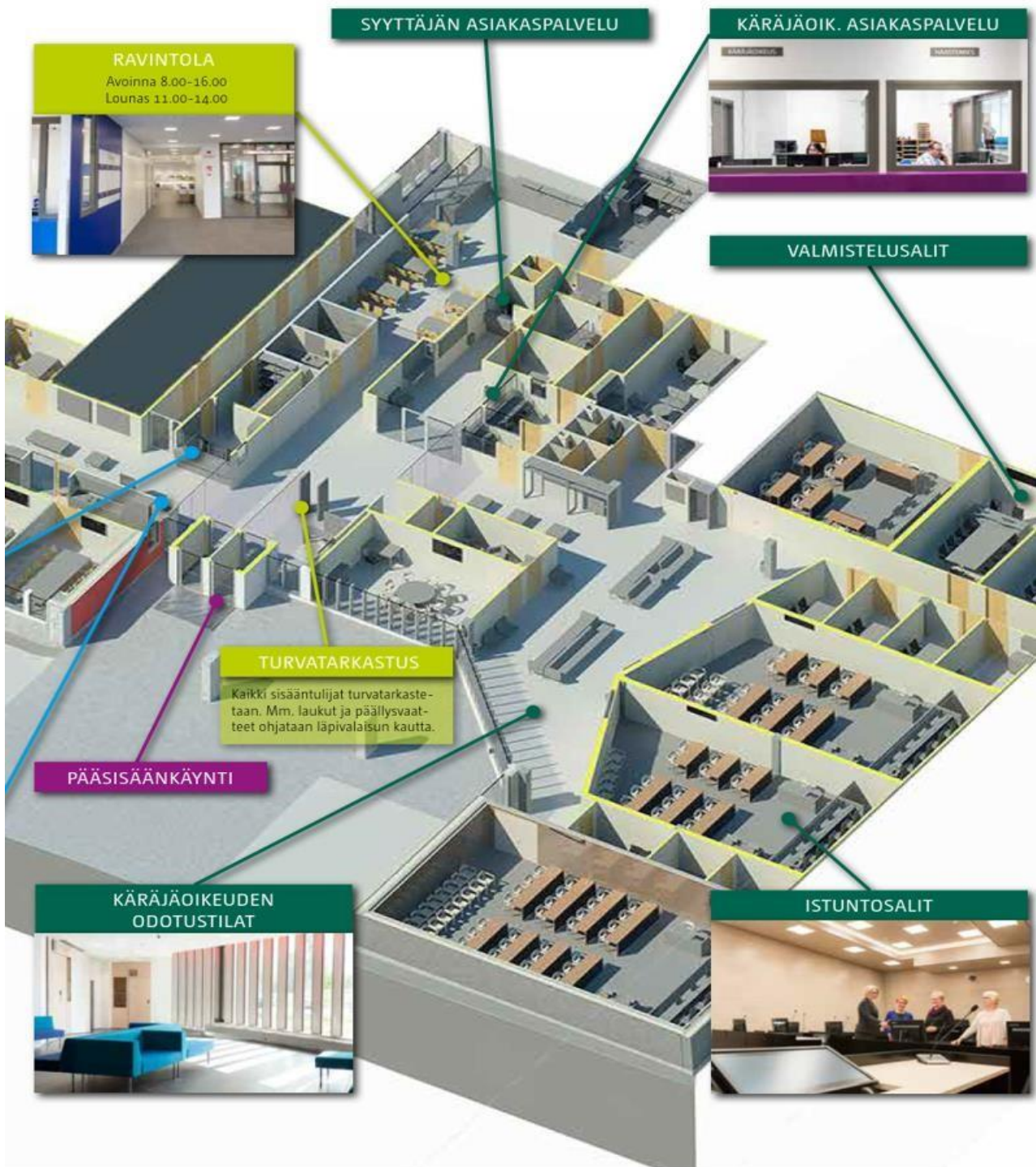
- isyys-, huolto- ja tapaamisoikeusasiat
- edellisten täytäntöönpano
- lapsen elatus
- huoltoriitojen sovittelut
- holhustoimilain mukaiset asiat
- ositus-, perinnönjako- ja testamenttiriidat
- lapsiin kohdistuneet rikokset
- seksuaalirikokset

6 TOIMITILAT

Käräjäoikeus muutti 1.9.2017 uuteen oikeus- ja poliisitaloon Pykäläkujalle. Samassa rakennuksessa toimii Joensuun poliisilaitos ja Itä-Suomen syyttäjänvirasto. Virastojen yhteisessä sisääntuloaulassa on turvatarkastus kaikille rakennukseen saapuville.

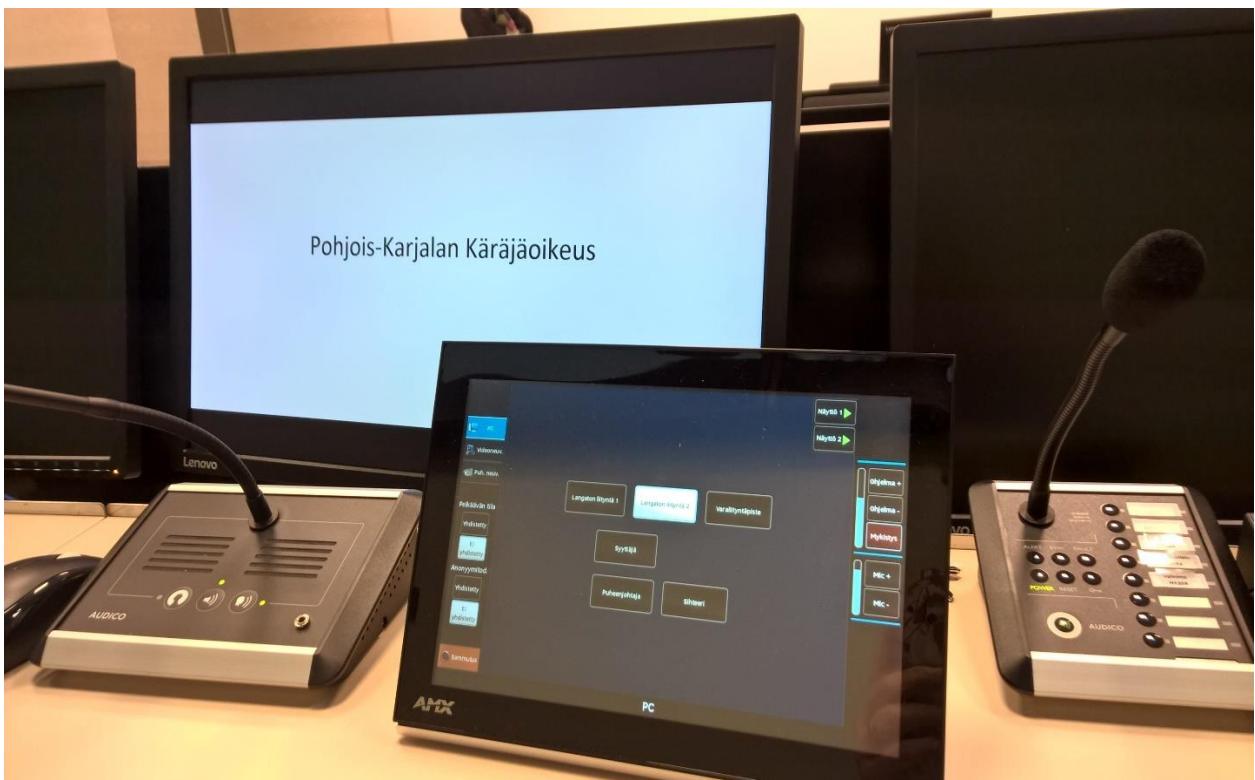
ASIAKASPALVELUTILAT

Oikeustalon ensimmäisessä kerroksessa sijaitsee neljä pääkäsitteilysalia, kaksi valmistelusalialia ja sovittelusalialia. Kaikki istuntosalit on varustettu digitaalisella esitystekniikalla ja videoneuvotteluyhteydellä. Sovittelusalialissa on sovitteluistuntoja sekä kokous- ja koulutustilaisuuksia varten käytössä interaktiivinen älytaulu.

Pohjois-Karjalan kärjäoikeus toimii aktiivisesti uusien tehokkaiden työtapojen ja sähköisen oikeudenkäynnin edistämiseksi. Uudet istuntosalit ja salitekniikka antavat tälle työlle hyvin toimivan ympäristön.

Oikeustalon toisessa ja kolmannessa kerroksessa sijaitsevat yleisöltä suljetut kansliatilat. Henkilökunnan työtiloissa on yksilötyöhuoneet käräjätuomareille ja lähiesimiehille, osa henkilökunnasta työskentelee omassa työpisteessä 3–10 hengen monitilaympäristössä. Jokaisella on omassa työpisteessään kannettava tietokone, kännykkä, kaksi työskentelynäyttöä ja sähköpöytä. Langaton verkkoyhteys mahdollistaa siirtymisen omasta työpisteestä neuvotteluhuoneisiin tai vetäytymistiloihin

Työympäristön viihtyisyyden lisäämiseksi käräjäoikeuden aula- ja kansliatiloihin on sijoitettu Valtion taideteostoimikunnan teoksia sekä Pohjois-Karjalan maakuntamuseon valokuva-arkiston vanhoja valokuvia, jotka esittävät maakunnan ja sen asukkaiden historiaa.

Kuvaaja: Tuomo Ahokas

Joensuu: tuntematon mies ja koira 1900-luvun alussa

Kuva: Jarno Artika

Teos: Raimo Heino: Rikos ja rangaistus 1982

7 LAINKÄYTTÖTOIMINTA JA TULOKSELLISUUS

Käräjäoikeuteen oli arvioitu saapuvan vuonna 2021 4 155 asiaa ja ratkaistavan 4 155 asiaa. Asioita saapui 3 813 asiaa (luku sisältää sakonmuuntoasiat) ja vuoden aikana ratkaistiin 3 801 asiaa (luku sisältää sakonmuuntoasiat).

Tuottavuus vuonna 2021 oli 98 ja vuonna 2020 vastaava luku oli 100. Koko maan keskimääräinen tuottavuus vuonna 2021 oli 117. Tuottavuus tarkoittaa yhtä henkilötyövuotta kohti ratkaistujen painotettujen asioiden määrää. Toimintaa voidaan pitää sitä tuottavampana mitä enemmän asioita henkilötyövuotta kohden ratkaistaan.

SAAPUNEET JA RATKAISTUT ASIAT VUOSINA 2017–2021

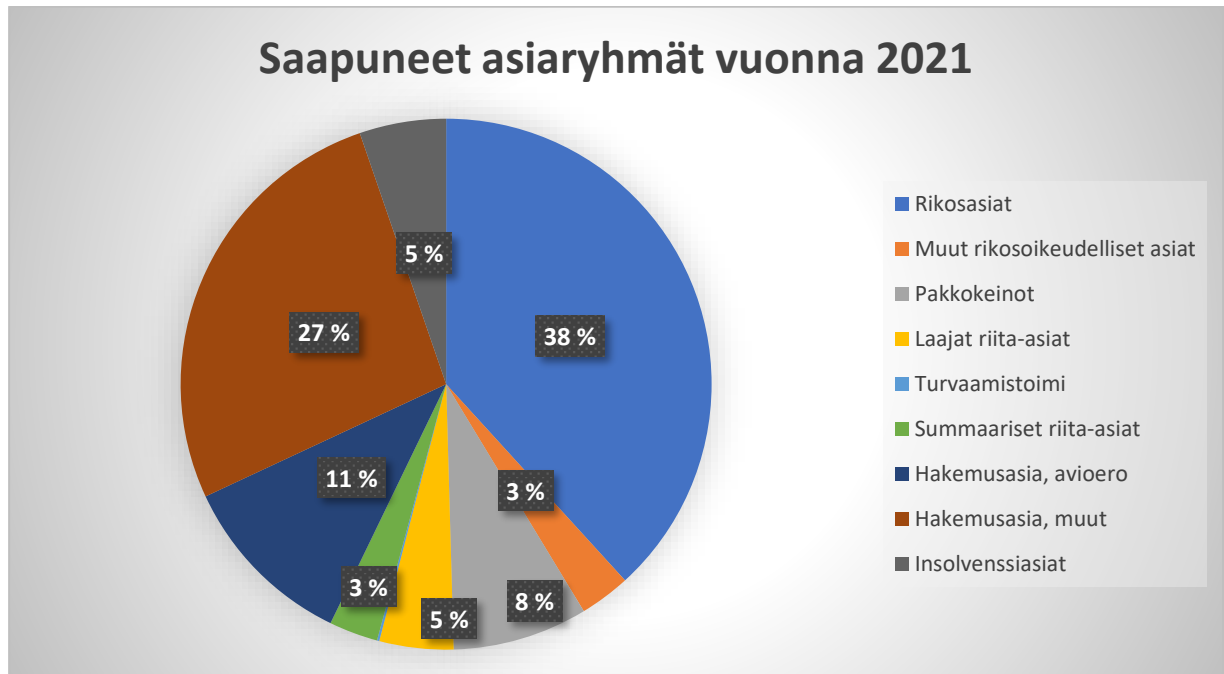
Saapuneet (=S) ja ratkaistut (=R) asiat vuosina 2017–2021 (lukuista puuttuvat sakonmuuntoasiat)

	2017		2018		2019		2020		2021	
	S	R	S	R	S	R	S	R	S	R
Rikosoikeudelliset yht.	1655	1578	1658	1559	1816	1750	1883	1713	1813	1855
Rikosasiat	1239	1161	1281	1218	1394	1349	1456	1303	1399	1472
Muut rikosoikeudelliset asiat	163	163	167	159	148	146	127	137	113	110
Pakkokeinoasiat	253	254	210	182	274	255	300	273	301	273

	2017		2018		2019		2020		2021	
	S	R	S	R	S	R	S	R	S	R
Siviiliasiat yht.	12450	10299	12634	14116	10097	12329	1749	1863	1846	1792
Laaja haastehakemus, riita-asia	160	153	177	176	162	141	184	189	165	147
Turvaamistoimi	2		9	7	5	6	3	4	5	3
Summaariset asiat	10724	8591	10955	12496	8419	10589	102	144	109	112
Hakemusasia, avioero	473	479	454	424	438	500	435	447	398	416
Hakemusasia, muut	882	897	776	767	861	857	834	862	976	907
Insolvenssiasiat	209	179	263	246	212	236	191	217	193	207

	2017		2018		2019		2020		2021	
	S	R	S	R	S	R	S	R	S	R
Kaikkiaan	14105	11877	14292	15675	11913	14079	3632	3576	3659	3647

Saapuneet asiat vuonna 2021 esitettynä graafisena kuviona

7.1 KÄSITTELYAJAT

Käräjäoikeuden toteutuneet käsittelyajat vuonna 2021 asiaryhmittäin olivat seuraavat:

- rikosasiat 4,6 kk
- laajat riita-asiat 8,9 kk
- summaariset asiat 8,5 kk
- velkajärjestelyt 4,3 kk

Koko maan toteutuneiden käsittelyaikojen keskiarvot vuonna 2021 olivat seuraavat:

- rikosasiat 5,4 kk
- laajat riita-asiat 9,4 kk
- summaariset asiat 7,4 kk
- velkajärjestelyt 5,5 kk

7.2 HAASTE MIESTEN SUORITTAMAT TIEDOKSIANNOT

Haastemiehet suorittivat vuonna 2021 yhteensä 13 924 tiedoksiantoa, joista rikoshaasteita oli 3 698.

Puhelintiedoksiantoja suoritettiin 8 087 kpl, joka on 58 % kaikista annetuista tiedoksiannoista.

Ajokilometrejä kertyi vuoden aikana haastemiehille 29 633 kilometriä.